

BIOGRAFIES

DE LES PERSONES QUE HAN APORTAT LA SEVA VEU AL LLIBRE

Alfons Rovira	Emili Gutiérrez	Margarita Cabero
Ángeles Lacalle	Fina Martí	Margarita Sales
Angi Brugueras	Francesc Bravo	Mari Carme Ventura
Anna Maleras	Glòria Gella	Marisa Salellas
Antonio Monllor	Guillermina Coll	Marta Guerrero
Aurora Pons	Hermínia Espejo	Mercè Roca
Berta Albareda	Imma Junyent	Mercè Núñez
Berta Vallribera	Joan Carles Fernández	Miguel Navarro
Carme Cavaller	Joan Sánchez	Ramon Ivars
Cristina Guinjoan	Jordi Pujal	Rosalina Ripoll
Dolors Escriche	Lali Mel·lo	Toni Gómez
Elena Bonet	Maite Bisetti	Tomàs Manyosa
Elizabeth Bonet	Maite Casellas	Xavier Bagà

ALFONS ROVIRA

Comença estudiant rítmica al Liceu Francès de Barcelona, i també solfeig i piano. Dos anys després entra a l'Estudi de Magriñà. El 1963 s'incorpora al Ballet del GTL. El 1963 ascendeix a Primer Ballarí amb el ballet *Evocación*, en homenatge a Sibelius. En 1966 assisteix als cursos de Cannes i de Colònia. Li ofereixen un contracte al Sadler's Wells del Royal Ballet de Londres, i una beca de dos anys al Teatre de l'Òpera del Bolshoi. El 1969 és nomenat Ballarí Estrella del GTL. Obté els premis Al Mèrit Artístic i Coreogràfic (1969), i el Premio Nacional de Teatro. Coreografia els ballets *Obsesión* (l'escenografia es seva) i *Fantasia Vienesa* pel Ballet del Liceu. El 1975, amb Carme Cavaller se'n van al Musiktheater de Gelsenkirchen, on balla els primers rols en moltes peces i també coreografia. El 1983 tornen a Barcelona i obren un Centre de Dansa. Ens deixa l'any 1984.

ÁNGELES LACALLE

Inicia la seva formació amb el Mestre Magriñà i la continua a l'Institut del Teatre de Barcelona. Entra al Ballet del Liceu en 1973-74. El 1976 es trasllada al Stadttheater de Klagenfurt (Àustria) amb direcció de Rubén Echevarría, i Ballets

de Zagreb i Lubiana (Antiga Iugoslàvia). En 1978 torna a Barcelona i balla al Liceu i a les companyies de dansa: Ballet Contemporani de Barcelona de Ramon Solé; Cia de postgraduats de l'IT de Barcelona, dirigit per Barbara Kasprovicz; i les companyies dirigides per Guillermina Coll: Glub Glub29H13D, Dart Companyia de Dansa i Concert Dansa Dark. Docent a La fàbrica, Coco Comín, Lolita Vilalta, Eulàlia Blasi (entre d'altres). Mestra de dansa a L'anònima Imperial, Radical Dance, Metros, Gelabert-Azzopardi, David Campos (entre d'altres). A partir de 2017 forma part de l'equip del Ballet de Catalunya com a Master Ballet, amb qui ha ballat en 2023 un pas a dos amb Cristo Vivancos.

ANGI BRUGUERAS

Fa dansa des de petita. Cursa estudis de Ciències Polítiques, Dret, Disseny de jardins, fins que a Madrid cursa el Grau de Ciències de la Dansa. El seu TFG *Joan Magrinyà: La importància de su figura y obra en la historia de la danza de España* (2018), ha estat fonamental per a aquest llibre. La carrera de dansòloga li aporta una visió profunda de la dansa. Reprèn el ioga i viatja a Rishikesh (Índia) per a aprendre'n més. Aprofundeix en la relació entre les danses índies i el ioga, cercant el màxim nivell de consciència i el component espiritual de la dansa. Ha impartit conferències d'Història de la Dansa per a LiceXballet, l'Institut del Teatre i escoles de dansa, com també cursos i tallers. Des de 2019 ensenya ioga per a infants i adults. El 2020 emprèn el projecte Diya dedicat a la formació, salut i benestar tant de ballarins professionals com amateurs.

ANNA MALERAS

De petita estudia piano, després, el mètode Dalcroze amb en Llongueras, i estudia dansa a l'Institut del Teatre i a l'escola de Magriñà. Als 17 anys entra al Ballet del GTL. A Cannes, cursa dansa clàssica amb Rosella Hihgtower, i jazz amb Lynn McMurray. El 1967 obre l'estudi Anna Maleras. Convida professors de tècniques diferents: Jazz, Graham, Horton, Limon, etc. Walter Nicks ensenya a l'escola i li proporciona molts contactes. Assisteix a *stages* internacionals com el de Colònia. El 1972 crea el Grup Estudi Anna Maleras. A partir de 1976 ofereix anualment l'Stage Internacional de Dansa: a Palma de Mallorca, Begur, Sitges, Vilanova i la Geltrú, etc. En 1988 rep el Premi Nacional de Dansa i en 2008 la Creu de Sant Jordi, ambdós de la Generalitat de Catalunya, entre d'altres premis. També forma part del jurat de premis importants, i és membre del Consell de la Dansa del Ministeri de Cultura.

ANTONIO MONLLOR

Cartagena 1928, Barcelona 2014. Sent un nen aprèn claqué i, apadrinat Per Mary Santpere, debuta en els escenaris. Ingressa a l'IT de Barcelona en Art dramàtic, i es passa a Dansa clàssica amb l'ajuda de Magriñà. Balla al Ballet del GTL i als Ballets de Barcelona. Rep una beca per estudiar a l'Òpera de Paris on treballa amb Serge Lifar. Ingressa al Ballet del Marqués de Cuevas. posteriorment, forma part de companyies a Brussel·les, Copenhaguen i Oslo. Torna ocasionalment al Liceu a fer col·laboracions de dansa. Balla al Ballet Nacional de Bèlgica, al Teatre Royal de Lieja (de Primer Ballarí) i als ballets de Pilar López, José Greco i Gino Landi, amb qui gira pels Estats Units. Aprèn claqué i actua al costat de Tony Martin, Cyd Charisse, Frank Sinatra, Marlene Dietrich, Danny Kaye, Harry Belafonte, Brenda Lee, Eleonor Powell, Fred Astaire... De tornada a Barcelona, es mestre de claqué.

AURORA PONS

Barcelona 1936, Madrid 2016. Es forma a l'IT de Barcelona i obté el Premi de Fi de Carrera Antonia Mercè. El 1951 debuta al Ballet del GTL i a Ballets de Barcelona. L'any següent esdevé Solista i el 1953 és nomenada Primera Ballarina Estrella del Liceu, categoria que mantindrà dotze temporades. El 1955 rep el Premio Nacional a la millor ballarina clàssica, i el 1962 la Medalla d'Or del Liceu. El 1963 és ballarina convidada del ballet de l'Òpera de Sofia. A Madrid, balla amb Antonio Ruiz Soler, Pilar López, Luisillo i a la Companyia de José Tamayo. Ensenya a l'escola Amor de Dios, al Ballet Nacional de España el 1978, i a la RESAD (y Danza) de Madrid, a partir de 1982. El 1992 rep la Medalla de Plata al Mèrit de les Belles arts del Ministerio de Cultura. Dirigeix el Ballet Nacional d'Espanya entre 1993 i 1997.

BERTA ALBAREDA

Pren les primeres classes de dansa clàssica amb Leo Ros, després, a l'estudi del Mestre i, durant cinc anys, a l'Institut del Teatre. Balla al Ballet del Liceu de 1969 a 1974, i el 1973 és anomenada corifea. Ajuda puntualment al Mestre a donar classes a l'estudi de Petritxol. El 1974 es desplaça a Suïssa per curar una lesió. Un cop recuperada té l'oportunitat de ballar tres mesos en públic amb l'acadèmia de Basilea, abans de tornar a Barcelona. A partir de 1975 ensenya en diferents estudis i, a través de Carme Mechó, a l'escola Coppélia. Per tradició familiar dibuixa des de petita, i als 15 anys es forma tècnicament amb el Pintor Tàrraga al Portal de l'Àngel. Ha dibuixat figurins per dansa, que han confeccionat diferents escoles: Rosalina Ripoll i Miguel Navarro, Maruja Vicente i Hermínia Espejo. La dansa i el dibuix han anat juntes tota la vida.

BERTA VALLRIBERA

Obté el títol de l'Institut del Teatre, amb menció honorífica de Dansa catalana, i el de piano del Conservatori Superior de Música del Liceu. El 1970 funda l'escola de dansa Studio Isadora que encara dirigeix. Actua amb Joan Magriñà a Vilanova i la Geltrú i a Gelida. De 1972 a 1975 coreografia i actua al Teatre Grec de Barcelona. És professora invitada a Chateauroux i Poitiers (França), a Roma (Itàlia), al Centre de Dansa Pineapple (Londres), a Dorweiler (Alemanya). A partir de 1983 fa coreografies a TV3, TV2 y TVE, per a programes de Núria Feliu, Raimon, Joan Manuel Serrat, Guillermina Motta, La Trinca, etc. També coreografia per a pel·lícules. El 1986 funda la cia. Arsis, Ballet de Cambra, i gira per Catalunya, Europa i Estats Units. El 1992 és directora coreogràfica de les inauguracions dels IX jocs Paralímpics i de l'espectacle *Nova Icària* de la Vila Olímpica, ambdós a Barcelona. Des de 1993 coreografia per a teatres d'òpera: la Zarzuela (Madrid); GT del Liceu (Barcelona), La Monnaie (Brussel·les), Arena di Verona (Itàlia), i Teatre de l'Òpera de Zuric (Suïssa), entre d'altres.

CARME CAVALLER

Es forma amb Alicia Calado i Joan Magriñà. Titulada en dansa clàssica per L'IT de Barcelona. Estudia Art i Disseny a l'Escola Massana. Balla al GT del Liceu de 1966 a 1975, com a solista des de 1970. El 1975 s'incorpora de solista amb Alfons Rovira, al Stad Musiktheater im Revier, on balla el paper principal a *El Mandarin Maravilloso* de B. Bartock, coreografia de Zoltan Imre. Per encàrrec del Musiktheater, balla contes coreografiats per Alfons Rovira. Ensenya a l'estudi de Joan Magriñà (1968-75); a Alemanya, dansa clàssica i dansa espanyola (1975-1983); i al seu estudi Centre de Dansa Carmen Cavaller (1983-2003). Participa amb Berta Vallribera en els Jocs Paralímpics Barcelona 92. El 1994 forma part d'un Festival Internacional de 21 països a Alemanya, coreografiant-hi un Taller, i el 1996, presenta varies coreografies dins una Gala del Musiktheater de Gelsenkirchen, amb el grup Deutsche Schreberjugent, en pro de la joventut.

CRISTINA GUINJOAN

Comença a ballar als 11 anys amb Carolina de la Riba. Dels 12 als 14 anys participa a les temporades de la Sala Mozart –al carrer Canuda que ara és el Centre Aragonés– ballant en els contes que es representaven per a nens. Als 14 anys comença les classes amb Magriñà, que la subvenciona, a l'estudi de Petritxol, El mateix any, a la temporada 1954-55 entra al ballet del Liceu com a meritòria i s'estrena amb *La forza del destino*. El 1957 actua a la pel·lícula de Julio Coll *Distrito quinto*, filmada als estudis cinematogràfics IFI de Barcelona. Esdevé

Ballarina Solista a la temporada 1957-58, i Primera Ballarina a la temporada 1963-64. Balla al Liceu fins el 1970. El 1971 l'empresari del Liceu, Pàmias, l'homenatja amb un acte de comiat al Liceu. Com a docent, imparteix classes a l'estudi del carrer Petritxol de Magriñà i a l'Institut del Teatre (1960-1992).

DOLORS ESCRICHE

Amb 6 anys comença dansa clàssica a l'estudi de Salvador Mel·lo i Eulàlia Blasi, i després amb Joan Magriñà a Petritxol. El 1962 entra al Cos de Ball del Ballet del GTL. El 1963, actua amb l'Esbart Verdaguer al Teatre Romea en l'estrena de *L'envelat* de Salvador Melo. La temporada 1966-1967, debuta com a solista al Liceu en l'òpera *La favorita*, i participa al rodatge a Madrid de la pel·lícula *El fantàstic mundo del Dr. Coppelius*. Ha participat a les estrenes de *A tiempo romántico*, *Els cinc continents*, a les gires dels Festivals de España, etc.; actua com a solista al Camarot Granados de Barcelona ballant *El majo discreto*, música d'Enric Granados, coreografia de Magriñà, acompanyada al piano pel Mestre Pere Vallribera, i amb la cantant Conxita Badia. Del 1969 al 1972 imparteix classes de ballet a l'Institut de Rítmica Llongueres. Fins 1991 ensenya ballet en diverses escoles de primària a Barcelona.

ELENA BONET

Comença les classes amb Elsa Van Alen (Madame Elsa), i continua amb Joan Magriñà. Als catorze anys entra com a meritòria al Ballet del GTL. Amb setze anys participa en la gira de 1966 per tota Espanya. Balla en el rodatge de la pel·lícula *El fantàstic món del doctor Coppelius* (1966), i en televisió *Las golondrinas* de Usandizaga i *Les Silfides* de Chopin. En 1969 esdevé solista. El 1971 rep del GTL el *Premio a la vocación e interés por la danza*, que li entrega Alicia Alonso del Ballet de Cuba en persona. La temporada 1972-73 deixa el Ballet del Liceu. A partir de 1975 es dedica a la docència durant quinze anys a l'Institut Acadèmic de Dansa Bonet, centre reconegut pel Ministeri d'Educació i Ciència. Destaca especialment el plaer d'haver ballat la *Dansa oriental* de Granados, i guarda el vestit, que va ser fet per la mare de la Guillermina.

ELIZABETH BONET

Comença als deu anys amb Madame Elsa, i a partir dels dotze-tretze, pren classes a l'escola de Joan Magriñà. Passa a formar part del Cos de Ball del Liceu als quinze anys. Amb setze anys l'anomenen Primera Ballarina del GTL. Balla els Primers papers al costat de les parelles: Joan Sánchez, Alfons Rovira, Albert Tort, Emili Gutiérrez i Fernando Lizundia, en *L'ocell Blau*, *Don Quixot*, *El llac dels cignes*,

A tiempo romántico, Els cinc continents, El bolero de Caspe, i Los Tapices de Goya. Continua fins 1969, any que deixa de ballar. Els següents quinze anys imparteix classes al seu estudi, l'Institut Acadèmic de Dansa Bonet, juntament amb la seva germana Elena Bonet –ballarina solista del Ballet del Liceu–, centre reconegut pel Ministeri d'Educació i Ciència; transmetent a noves generacions el llegat artístic dels ensenyaments del Mestre Joan Magriñà i Madame Elsa van Alen.

EMILI GUTIÉRREZ

Amb quinze anys, comença amb el Mestre Joan Magriñà. Més tard, entra a l'Institut del Teatre de Barcelona. Amb 17 anys s'incorpora al Cos de Ball del Liceu, esdevé Solista als 19 anys i Primer Ballarí als 21. Participa en diverses gires per Espanya. El 1974 s'incorpora al Ballet Nacional de España, amb el qual gira per tot el món. Com a ensenyant, ha impartit classes arreu d'Espanya i Portugal. Funda el Ballet Comtal a l'Escola de Dansa i Música del Guinardó Margarita i Emilio. Com a coreògraf, col·labora en els Teatres de l'Òpera de Tours i Angers (França); i forma part de la companyia de sarsuela Ciudad Condal durant sis anys, com a director i coreògraf, realitzant les coreografies de més de 20 sarsueles diferents.

FINA MARTÍ

Nascuda a Barcelona el 1934, es forma a l'escola de les Dames Negres Franceses de la Travessera de Gràcia. Amb divuit anys, donat el seu bon domini dels idiomes, s'incorpora al GTL contractada per l'empresari Josep Arquer com a secretaria de l'equip directiu de la institució; tasca que desenvoluparà durant més de deu anys, amb un breu període de pausa durant el qual viu a París, on ostenta la representació liceista. Col·labora colze a colze amb l'empresari Joan Antoni Pàmias –soci d'Arquer, quan aquest deixa el Liceu– i Francesc Masó Majó, el director executiu de l'entitat. La seva feina li permet conèixer amb profunditat la realitat del fet operístic, tant des de l'escenari com des de la sala del teatre. Esdevé la corresponsal barcelonina de prestigioses revistes operístiques com *L'Entreacte* de París o *Opera* de Londres. Posteriorment, ostenta càrrecs directius en diverses companyies multinacionals del sector del transport i duanes.

FRANCESC BRAVO

S'inicia a la dansa amb Anna Maleras i a l'Institut del Teatre. Continua la formació a Nova York amb Sara Sugihara. Balla amb Anna Maleras, Ballet del GT Liceu, Ballet Contemporani de Barcelona, Freshdance i Gelabert-Azzopardi. El 1989 es trasllada a Madrid on esdevé coreògraf i director de la seva companyia Rayo Malayo, estrenant muntatges com *No es todo metal, Atocha vidra, Pau linda,*

Los Olvidados. Entre 2008 i 2012 forma part del projecte *Omos Uno* de Cristiane Boullosa, duent la improvisació a escena. Ha participat en festivals Internacionals com Madrid en Danza, en Pe de Pedra (Santiago de Compostela), Díes de dansa (Barcelona) i a Euskadi, València, Canàries, entre d'altres. Com a docent, ha impartit classes principalment a Carmen Roche, Carmen Senra, Karen Taft, Universidad Carlos III, Real Conservatorio Profesional de Danza, La Fàbrica Espai de Dansa, Estudi Anna Maleras, i a les companyies Metros, Aracaladansa i la Ciá.

GLÒRIA GELLA

El 1968 Inicia la seva formació amb el Mestre Magriñà. En 1978-79 es gradua a l'Institut del Teatre en Dansa Clàssica amb qualificació d'Excel·lent. Entra al Ballet del Liceu el 1973 fins 1982. Balla a: Ballet-Teatre de Barcelona, convidada a Ballets de Tenerife, Ballet Clàssic de Barcelona, Ballet Trini Borull, Teatro de la Zarzuela (entre d'altres). A efectes de docència, homologada al Grau Superior de Dansa (Ministeri de Cultura), i ha continuat internacionalment la seva formació a França, Itàlia, antiga Iugoslàvia, Suïssa, Bèlgica, Alemanya i Holanda. Ha impartit classes l'Institut del Teatre, La Fàbrica, Varium, Rosa García, Mabel, Ramón Solé, Isadora, Coco Comín, Eulàlia Blasi, El Magatzem, Conservatori de Porto Ginasio (entre d'altres); i a cies. com: Danat dansa, Dark, l'Anònima Imperial, Crea by Maria Rovira, Ballet de Catalunya i Kale (entre d'altres). Altres tasques professionals: ajudant de direcció, coreògrafa, repetidora, jurats de premis i tribunal d'audicions.

GUILLERMINA COLL

Es forma amb el Mestre Magriñà. Estudia piano al Conservatori del Liceu amb el Mestre Vallribera. Entra al Ballet del Liceu en 1966, on esdevé Solista i Primera Ballarina. El 1974 deixa el Liceu i balla amb Ramon Solé. El 1975 es trasllada a Bèlgica. Solista del Ballet Royal de Wallonie, on coincideix amb Miguel Navarro, i en el Ballet de Flandes, on interpreta rols de Primera Ballarina. A Barcelona dirigeix les cies.: Glub, Dart, Dark, i coreografia pel GT del Liceu *El Llibre Vermell de Monserrat*, i a les òperes *La Gioconda*, *Eugene Onieguine* i *Adriana Lecouvreur*. Balla amb la Gelabert-Azzopardi *Senyoreta Júlia* (1985) i *Un mes a la recerca d'una obra* (1990). Docent a l'IT des de 1983; Directora de L'EESA/CPD en 2005-2006; Directora del Departament de Pedagogia del CSD de 2010 a 2012; Repetidora d'IT Dansa (1997-2016). Premi Nacional de Dansa 1987, i Premi Nacional de Cultura 2015.

IMMA JUNYENT

Pren les primeres classes amb Charo Contreras i Mme. Elsa; després cursa els estudis a l'Institut del Teatre de Barcelona i entra a l'estudi de Magriñà. El 1965, amb catorze anys, el Mestre la convida a la gira del Ballet Titular del GTL per tota Espanya i en tornar s'incorpora al Cos de Ball del Ballet; el 1972 esdevé solista i en 1974 deixa el Ballet del GTL. Continua vinculada a la dansa, es dedica a la docència i a coreografiar per obres de teatre infantil que dirigia l'Alejandro Ulloa, entre d'altres, la coreografia del *Mago de Oz*. Per tradició familiar, en ser el pare col·leccionista de pintura, i després de formar-se i d'estudiar força, dirigeix durant dotze anys la prestigiosa Galeria d'art contemporani *Àmbit*, al carrer Consell de Cent de Barcelona. A més de la direcció de la galeria, du a terme la tasca de descobrir nous valors.

HERMÍNIA ESPEJO

Comença aprenent danses folklòriques amb 6/7 anys al carrer Hospital, continua la formació amb Magriñà als 9/10 anys, i després a L'Institut del Teatre. Als 12 anys ja intervé en òperes, i als 15 entra al Cos de ball del GTL (1965-1972). Ha treballat amb professores i professors com María de Ávila, Mirta Pla, Haydée Caicho, Víctor Ullate, Carme Mechó, Betty Jabato, etc. Complementa la formació en pedagogia de la dansa amb convidats a la seva escola i després amb cursos a Londres, Nova York –a l'escola de Marta Graham–, Moscou, etc. Imparteix classes durant 10 anys a l'Escola del Centre de Cultura de la Generalitat de Catalunya de l'Anoia. Dirigeix la seva pròpia acadèmia, l'Escola de Dansa Hermínia Espejo, durant 52 anys, escola autoritzada per la Generalitat de Catalunya des de 1994, amb la què ha presentat regularment alumnes a l'Institut del Teatre, molts dels quals han esdevingut professionals.

JOAN CARLES FERNÁNDEZ

Ballarí format i titulat a l'École de danse Solange Golovine (París), a l'Institut del Teatre (IT) i al Conservatoire National Supérieur de Musique et Danse de París. Diplomant en fisioteràpia per la Universitat Autònoma de Barcelona. Balla amb l'Esbart Sant Martí, i professionalment en companyies de dansa clàssica i dansa contemporània: Ballet Contemporani de Barcelona, Ballet del Gran Teatre del Liceu, Northern Ballet Theater (Manchester), Ballet Real de Flandes, Théâtre Chorégraphique de Rennes. Docent d'Educació cinesiologia i Entrenament corporal al Conservatori Superior de l'IT i d'Entrenament corporal al Conservatori Professional del mateix IT. Professor de Treball físic i educació postural a l'IEA Oriol Martorell. Instructor de Pilates i GYROTONIC®Level-I. Creador de les assignatures d'Entrenament corporal, i de Treball físic i educació postural. Formador i ponent en entitats i congressos vinculats a l'activitat física i

la salut en dansa: International Association for Dance Medicine and Science, i a diverses Universitats.

JOAN SÁNCHEZ

Es forma en dansa amb Magriñà de 1956 a 1963. Balla al GTL de 1960 fins 1963, on arriba a Primer Ballarí. En 1964 balla amb la Compañía de Danza Mariemma per Europa i a Nova York; i el 1965 amb Zizi Jeanmaire a Paris i arriba a Sudàfrica amb ella; aquí roman quatre anys com a Ballarí Solista de la Pact Ballet Company de Johannesburg; el 1969 comença amb el London Festival Ballet on arriba a Primer Ballarí al cap de 4 anys. El 1977 s'especialitza en la pedagogia de Cecchetti. Imparteix classes a la seva escola de Londres Del Sarto School durant 26 anys, i també a Leonis Urdag School, London Contemporary Dance Theater, Rambert Ballet School, London Classical School i London Studios Center. El 1986 munta la companyia El Ballet de Barcelona, que debuta en 1987. Continua com a docent a Catalunya i imparteix cursos a Canàries.

JORDI PUJAL

Gestor, divulgador i dinamitzador de les arts escèniques. Durant gairebé 30 anys és executiu en una gran multinacional angloholandesa. S'incorpora al Departament de Comunicació del Gran Teatre del Liceu: edicions, publicacions, programes de mà i arxiu. Dins el *management* artístic, treballa per a figures de la lírica i en la promoció de nous talents lírics. Jurat de diversos concursos internacionals de cant. Vinculat a la Penya Teatral Carlos Lemos –membre del jurat del Premi Memorial Margarida Xirgu–, al folklore català –membre del Grup d'Estudis Carola de recerca històrica i ballarí a diversos esbarts dansaires – i a entitats com Joves Veus de la Lírica (programador artístic), Casino Prado Suburense (coordinador de la secció de Música) i LiceXballet (coordinador de comunicació). Desenvolupa tasques de divulgació operística a diferents biblioteques catalanes. Ha publicat articles i ha participat en programes radiofònics i televisius per a mitjans com Núvol, la Xarxa, Catalunya Música, Codalario o Ritmo. Col·labora també amb el MAE.

LALI MEL·LO

S'inicia en la dansa a l'Esbart Verdaguer, que dirigeix Salvador Mel·lo. Posteriorment obté el Títol de Dansa clàssica a l'Institut del Teatre de Barcelona. Es forma a Madrid, Canes i Paris. Balla a la Compañía Nacional de Victor Ullate com a aspirant; posteriorment a la Companyia de postgraduats de l'IT, al Ballet Classique de Paris, al Gran Teatre del Liceu i a les companyies dirigides per Guillermina Coll: Glub-29H13-D, que esdevindria Dart Companyia de Dansa.

Participa com a ajudant de coreografia als Jocs Paralímpics del 92, i als Jocs Olímpics dels Països Petits a Andorra. El màxim desenvolupament professional ha estat com a docent, impartint classes a l'estudi Eulàlia Blasi, que també ha dirigit, a l'IE Oriol Martorell, a l'Institut del Teatre de Barcelona, i a l'Escola Artis. Fins l'actualitat, ha impartit cursos de dansa arreu de Catalunya.

MAITE BISETTI

Es forma a l'Institut del Teatre de Barcelona de on obté el títol de dansa clàssica. Rep formació acadèmica de l'Escola Cubana amb diverses professores convidades a L'IT, i pren un curs a l'Havana amb les primeres ballarines i ballarins del Ballet de Cuba. Balla al Gran Teatre del Liceu; amb Guillermina Coll en les companyies Glub-29H13-D que esdevindria Dart Companyia de Dansa i Concert Dansa DarK. Amb la mateixa G. Coll participa com a ballarina en diverses edicions d'espectacles de música contemporània al Nick Havanna. Posteriorment balla amb l'Anònima Imperial dirigida per Juan Carlos Garcia. Exerceix de mestra de dansa en la seva pròpia escola, Ritmes, de Badalona, des de fa trenta-nou anys. L'escola col·labora activament en molts actes culturals de la ciutat.

MAITE CASELLAS

Comença les classes de dansa clàssica a Caracas als onze anys a l'escola La Virgen del Pilar, que dirigien uns *joteros aragoneses*; un cop a Girona pren classe amb Rosa M.ª Vinyals, deixeblla de Magriñà; i posteriorment, amb 14 anys entra a l'estudi del Mestre a Barcelona. S'incorpora al Ballet Titular del GTL la temporada 1967-68 i s'està fins 1977-78. Dóna classes de dansa clàssica durant 40 anys a l'Aula de Dansa de Gavà, amb la què presenta alumnes a l'Institut del Teatre (IT), algunes de les quals esdevenen professionals. Es perfecciona en la docència durant 4 anys a l'IT. Forma part de l'Associació Amics de la Dansa de Gavà, que ret homenatges a Antoni Monllor i Joan Sánchez, ballarins del GTL. En el 2020 rep el premi a les Dones Artistes de Gavà i, el 2021, en seu retirament, l'escola li dedica un sentit homenatge.

MARGARITA CABERO

Segueix els estudis de dansa clàssica fins a llicenciar-se a l'Institut del Teatre de Barcelona (IT) el 1981. Continua dos anys de perfeccionament a la Bush-Davies School of Dancing a Anglaterra. Balla a la companyies del GT del Liceu amb Joan Magriñà i al Ballet Contemporani de Barcelona amb Ramon Solé. Funda i dirigeix l'Esbatec, Ballet Neoclàssic, l'any 1979. Com a docent, és professora de dansa clàssica a l'IT durant més de 25 anys. En la vessant d'activista de la dansa, és cofundadora de la comissió Per a la dansa al liceu; i també dirigeix i organitza en

dues edicions, obtenint el Record Guinness, la barra de ballarins i estudiants més llarga del món. El 2004 crea Dansactiva, fundació per a la divulgació i promoció de la dansa. El 2010 assumeix les funcions de mànager del Cor Vivaldi, càrrec que desenvolupa fins a la seva jubilació, l'any 2021.

MARGARITA SALES

Filla d'un violinista de l'Orquestra del Liceu i de l'OCB. S'inicia a la dansa als quatre anys amb les professores Anna Guirau i Filo Feliu. Estudia solfeig i piano al Conservatori Municipal de Música de Barcelona. Als catorze anys, comença amb Joan Magriñà i a l'Institut del Teatre. El 1953 entra al Cos de Ball del Liceu, fins el 1969, arribant a Solista, i gira per Espanya. Posteriorment actua al Teatre de l'Òpera d'Angers i al Teatre de l'Òpera de Tours, a França. Funda l'Escola de Dansa i Música del Guinardó Margarita i Emilio a Barcelona, creant-hi el Ballet Comtal. Imparteix cursos de dansa a Portugal i arreu d'Espanya. Fa de jurat en certàmens de dansa internacionals. Compagina sempre la seva vida personal amb la professional, amb quatre fills que també s'han dedicat a la dansa.

MARI CARME VENTURA

Inicia la dansa a Reus i després amb el Mestre a Petritxol. Diplomada en dansa per l'IT de Barcelona. Amb 15 anys comença a sortir a l'escenari. Entra al Ballet del GTL el 1970, tot i que dos anys abans ja hi participa puntualment. De 1970 a 1988 actua en totes les produccions d'òpera, ballets i gires que el Ballet representa al Liceu i a importants Teatres: Teatro Comunale G. Verdi de Trieste, Arriaga i Coliseo Albia de Bilbao, Campoamor - Oviedo, Elda, Teatro de La Zarzuela Madrid, Marbella, entre d'altres. Roman al Ballet fins a la seva dissolució el 1988. Activitats posteriors: Presidenta i Membre de Jurat de Concursos i Stages Nacionals i Internacionals; Assessorament Artístic a Festivals de Dansa i Programació; i organització de gales internacionals de dansa. El 1988 forma part de la direcció artística del GTL. El 1993 és cap de servei de dansa i figuració del GTL.

MARISA SALELLAS

Formada a l'Institut del Teatre amb Charo Contreras i amb Joan Magriñà. La temporada 1971-72 s'incorpora al Ballet del GTL; i el 1975 participa a l'estrena de *La sardana de les monges*. Combina l'activitat del Liceu amb actuacions amb José Béjar de parella. Forma part del ballet de l'Scala de Barcelona i de Madrid, on participa en programes televisius i comèdies musicals com *Chin chin felicidad* i *El diluvio que viene*. A Madrid es perfecciona amb el Mestre Granero i Carmina Ocaña. Estudia a l'escola del Ballet Nacional de España amb Antonio Ruiz, Bety

i Aurora Pons. Balla en presentacions de Llongueras (Toulouse, Anglaterra, Düsseldorf, etc.), en desfilades de moda, campanyes publicitàries *Burbujas Freixenet*, i gales... Actua també amb la Maña al Teatre Arnau, i amb Sara Montiel en *Sara ven al Paralelo* a la Sala Apolo. Ha pres classes de jazz a l'estudi d'Anna Maleras amb Anne Mittelholzer.

MARTA GUERRERO

Comença la dansa amb Emma Maleras, després a l'estudi de Petritxol amb el Mestre Magriñà i a l'Institut del Teatre de Barcelona. En 1972 s'incorpora al Cos de Ball del Liceu. A partir del sisè any esdevé Ballarina Solista, fins 1983. Aquest any perfecciona la seva tècnica a Madrid amb Víctor Ullate i Carmen Roche. Cursa el Postgrau de formació de professors de dansa a l'Institut del Teatre. Docent en el seu propi estudi, a Rosita Segovia i a diferents centres de Barcelona i Madrid, i durant vuit anys a l'IE Oriol Martorell. Llicenciada en psicologia, es forma en Psicopedagogia, integrant les vessants de dansa i psicopedagogia. Treballa al Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, a l'àrea d'Ensenyaments Artístics, i actualment a la direcció d'un EAP (Equips d'Assessorament Psicopedagògic adreçat al personal docent).

MERCÈ NÚÑEZ

Inicia els estudis de dansa amb Joan Magriñà, es gradua a l'Institut del Teatre amb Menció d'honor i a la RAD de Londres amb *Honours*. El 1967 participa en l'Homenatge al Ballet del Liceu, 1968 debuta com a "negret" a l'Aida. Balla amb el Ballet de Cámara de Madrid i entra al Ballet del GTL en 1971-72, i s'hi està fins la dissolució del Ballet en 1988. El 1973 és nomenada Corifea i el 1974 Solista. Durant aquest període interpreta papers de Primera Ballarina. Balla també amb el BCB de Ramon Solé. Com a docent imparteix classes a l'estudi de Magriñà durant 15 anys. Des de 1988 continua al Liceu com a gestora cultural, al Consell de Coordinació Pedagògica de l'IMEB des de l'inici on crea un Projecte Educatiu. El 1993 estudia un Postgrau a la UAB, i guanya el Premi BCN a l'Escola amb uns tallers d'escenografia. També col·labora amb: el Projecte Òpera Secundària, RESEO, ROCE, coNCA, etc.

MERCÈ ROCA

Comença les classes de dansa clàssica amb L'Anna Maleras, a l'estudi d'Emma Maleras. Continua a l'Institut del Teatre amb Magriñà, Cristina Guinjoan, Charo Contreras i Maria Rusca. Entra al Liceu en 1965 i s'hi està fins 1972. En 1970

Participa a les Temporades d'Òpera Bilbao-Oviedo. Amplia els estudis amb José Granero, Héctor Zaraspe, i Josep Ferran. Balla amb El Cuarteto Español, El Ballet Nacional sota la direcció d'Aurora Pons, Los del Alcázar, amb qui actua a Colònia i fa gires internacionals en representació d'Espanya, i Los Goyescos, amb qui intervé en diversos programes de televisió i espectacles com *Así soy yo* d'Isabel Pantoja. Com a docent, imparteix classes de dansa clàssica, dansa espanyola, escola bolera i pedagogia aplicada a la dansa, al seu propi estudi i en d'altres com Anna Maleras –on un dels alumnes principiants era Cesc Gelabert–, Laura Esteve i Marta Girbau, entre d'altres.

MIGUEL NAVARRO

Comença els seus estudis de dansa clàssica el 1953 i, paral·lelament, de dansa espanyola. Les seves primeres actuacions són amb la companyia de Joan Tena, i segueixen gires de dansa espanyola per Espanya. Entra al Cos de ball del GTL on arriba a Primer Ballarí, i amb la companyia Mariemma, Primer Ballarí clàssic i espanyol. Internacionalment, és Ballarí Estrella al Teatre de Bordeus. Va a París amb el Ballet de les Joventuts Musicals Franceses. Segueixen el Teatre Municipal de Niça (1964), amb Lisette Darsonval, alternant amb Claire Motte, Atili Labis o Cyrill Atanasoff –aquí comença la seva tasca de professor de dansa–. Altres companyies: Alexander Roy, Ballet de Zuric, Landestheater de Hannover (durant 4 anys), que dirigeix Ivonne Georgi, Bonn, Ballet de Wallonie (on balla amb Guillermina Coll), és assistent de Germinal Casado a Karlsruhe durant un any, i torna a Espanya. Funda els Ballets de Tenerife amb Rosalina Ripoll, companyia de la qual n'és director i coreògraf.

RAMON IVARS

Estudia Escenografia a l'Institut del Teatre entre el 1968 i el 1972. El 1969 participa en el III Festival Internacional de Teatre de Sitges amb l'escenografia i el vestuari de *Los dones raras*. El 1973 inicia la carrera dissenyant l'escenografia i el vestuari d'*El general desconocido* i *Timón de Atenas*. Seguidament col·labora repetidament amb Ricard Salvat, Herman Bonnin, John Strasberg, Peter Brook, Giancarlo del Monaco, Pau Monterde, Pepe Sanchis, Francesc Nel·lo, Gemma Beltran, Estel Solé, Guy Joosten... ; i amb figures de la dansa com Maximiliano Guerra, Sylvie Guillem, Patrice Bart, Paolo Bortoluzzi, Johan Ulrich, José de Udaeta i Uwe Scholz. Ha dissenyat per a òperes i ballets del GTL de Barcelona: *Iris*, *Rossio*, *La sardana de les monges*, *Laberint*, *Rondalla d'esparvers*, *Faust*, *El amor brujo*, *Maria*

Estuarda, La traviata, La força del destí. I per a altres ciutats com Berlin, Colònia, Duisburg, Düsseldorf, Buenos Aires, Hèlsinki, Leipzig, Madrid, Bordeaux, Toulouse i Stuttgart. Obté el Premi Nacional d'Escenografia de la Generalitat de Catalunya i el Diploma d'Honor a la Quadriennial de Praga. Professor d'Escenografia, a l'Institut del Teatre de Barcelona des de l'any 1982 fins al 2013, i a les escoles superiors de Praga, Londres, Maastricht, Cardiff, Hèlsinki, Tallin, Tessalònica i Sao Paulo.

ROSALINA RIPOLL

Comença la dansa amb Joan Magriñà. Continua els estudis de dansa espanyola amb Aurora Pons i Magriñà. Titulada en Dansa clàssica i Clàssic espanyol per l'IT de Barcelona. Als 14 anys ajuda el Mestre a les classes, i dos anys després ja és professora de l'escola Petritxol. El 1964 és nomenada Ballarina Solista del Ballet del GTL, amb el qual gira per tot Espanya, juntament amb ballarins com Georges Govilov i Paco de Alba; i participa en produccions cinematogràfiques com *El Fabuloso Mundo del Doctor Coppélius*. Perfecciona la seva formació pedagògica amb professors com: Eva Borg, Rossella Hightower, Nina Viroubova, Menia Martínez, els germans Pericet, José Udaeta, Rosario i Ana Maleras, entre d'altres. El 1972 funda a Tenerife la seva pròpia escola, Giselle. El 1979 crea juntament amb Miguel Navarro la companyia Ballets de Tenerife, ballant-hi de Primera Ballarina. Actualment imparteix classes al Conservatorio Oficial Centro de Danza Tenerife.

TONI GÓMEZ

Format a l'IT de Barcelona en Mim i pantomima, Dansa clàssica i Dansa contemporània. Cursa la Llicenciatura en Humanitats (UOC), el Màster de Literatura en Època Digital (IL3-UB) i el Màster Universitari en Estudis Teatral (MUET). Balla a les companyies Avelina Argüelles, Dart i Dark de Guillermina Coll, i Gelabert-Azzopardi. Coreografia: *Alguien que amó mucho, Tot és ara i res, Set moviments- Egipte, Evocació-Ressons de l'Olimp, Somnis de dones de la Mediterrània, 3-Imatges*; co-dirigeix amb Guillermina Coll *El despertar de les aigües* (UNESCO). Professor a tres escoles de l'IT (CPD, ESAD i CSD); i a les escoles reconegudes: Eulàlia Blasi, Anna Maleras, Ajuntament de Castelldefels. És un dels creadors de Tot Dansa i responsable artístic de 2003 a 2010. Publica l'Article «Dansa digital» a la *Revista d'Estudis Escènics: quaderns de l'Institut del Teatre*, (nº 38). Presenta la comunicació: *Remarcher le Passé: Reconstitution Historique et Innovation Scénique*, al Congrés FIRT (IT-2013).

TOMÀS MANYOSA

S'inicia molt jove en l'aprenentatge de la dansa tradicional catalana a Sabadell. Posteriorment comença estudis dansa clàssica amb Carme Mechó. Ocasionalment, estudia també amb Jordi Ventura i Joan Tena i amb Joan Magrinyà en les seves dues temporades al Liceu. Balla amb la Companyia Lírica Amadeu Vives, i de 1969 a 1971, amb el Ballet Titular del GTL. El 1974 balla a *Història d'un soldat*, amb Guillermina Coll. Vocal de la junta de LiceXBallet. Actiu en la recerca de temes relacionats amb la dansa, publica articles, participa en taules rodones i imparteix conferències. Fundador i director artístic de l'Esbart Sabadell Dansaire i mestre de dansa tradicional en diversos cursos. Des de petit estudia música, i ha compost sardanes per a cobla. El 2017 recupera l'espectacle *Catalunya 1937. Música i Dansa en temps de la República*, presentat a Sabadell. Ha estat premiat amb la Medalla de la Ciutat de Sabadell al Mèrit Cultural (2008) i la Medalla al Mèrit de la Dansa (2023).

XAVIER BAGÀ

Amb vuit anys ingressa a l'Esbart de Dansaires de l'Orfeó Gracienc. El 1973 comença els estudis a l'Institut del Teatre de Barcelona i Joan Magriñà l'incorpora el mateix any al Ballet del Gran Teatre del Liceu, on s'està fins 1977. El 1979 ingressa al Ballet Nacional Clàssic. El 1982 entra a formar part del Ballet Nacional d'Espanya, fins el 1993. Posteriorment, esdevé productor d'aquest Ballet, de l'any 2000 a 2015. Com a ensenyant col·labora amb Berta Vallribera, Madó Arís, José de la Vega, Mercé Rius, Rosita Segovia. Coreografia per a la companyia Color Dansa Espanyola, Arsis Ballet de Cambra i per a diversos esbarts. Des de 1985 es dedica a la Gestió Cultural i a la producció d'espectacles i de companyies de dansa: Associació de Professionals de la Dansa de Madrid i de Catalunya, Ballet d'Antonio Canales, Ballet Nacional d'Espanya, Human Dance Project de Jesús Pastor, IBStage, entre moltes altres activitats.